

A köztisztviselők adósságainak konvertálása.

— 150 millió szükséges a rendezésre. —

(Saját tudósítónktól.) A Délmagyarország csüttörtöki számában ismertette röviden Popovics Sándor pénzügyminiszter törvényjavaslatát a köztisztviselők adósságának rendezéséről. Most, amikor az egész javaslat előtűnik áll, részletesebben szólhatunk hozzá. A törvény megokolása szerint a tisztviselők gondtalan megélhetésére az államnak, mint munkaadónak van elsősorban szüksége, mivel csak anyagi gondoktól mentes tisztviselőtől követhet az állam tökéletes munkát. A törvényjavaslat intenciói szerint tehát az állam nem térhet ki a jövőben az elől, hogy a tisztviselők megélhetést biztosítsa a tisztviselők részére. Mert nem elegendő a megterhelt kifizetések könnyíteni, hanem a kifizetéseket oly arányban kell emelni, hogy azokból meg is lehessen élni.

A törvényjavaslat szerint a tisztviselőkön kétféle módon óhajt a kormány segíteni. Az egyik az, hogy régi adósságaikat 4—5 percenttel olcsóbb feltételek mellett konvertáltathassák, a másik, hogy a tisztviselők további eladósodását lehetetlenné tegyék. A mód ez utóbbira az, hogy a tisztviselők járandóságait jövőre *végrehajtás alá nem lehet vonni*, illetve azok más követelések fedezetül igénybe nem vehetők. A javaslat szerint ugyanis a tisztviselők, akiknek adósságait az állam a Pénzügyi Központ útján rendeztetni, újabb hitelt, illetve kölcsönt csak a Pénzügyi Központtól nyerhetnek, mert minden más hitelező elesik attól a jogtól, hogy követelését bírói úton behajthassa.

A javaslat alapján nyújtandó kölcsönök, illetve ezek nagyságához valami nagy szociális megértés nem fűződik, mivel az, aki tisztában van azzal, hogy mily szédületes életküzdelmen mennek keresztül a tisztviselők, az a 2400 korona után nyújtandó 10 percentes, azaz 240 koronányi hitelt, avagy a 3000 koronát meg nem haladó 20 percentes, azaz 600 korona hitelt valóban igen-igen gyöngé hitelnyújtásnak fogja elismerni akkor, amikor ma 240 koronáért rendkívüli esetet kivéve: egy csecsemőt sem lehet eltemetni és 600 koronából ismét rendkívüli esetet véve: egy operáció költségeit sem lehet fedezni. Mitevő, legyen tehát egy olyan tisztviselő és ilyenek számszerint legtöbben lesznek, aki a fizetése 50 percentjéig a Pénzügyi Központ kezében van és az említett összegeken felül a javaslat értelmében sehonnán több segélyhez, illetve kölcsönhöz nem juthat.

A kodifikálótak ennél a pontnál vezethette az a jóakarát, hogy nem szabad a tisztviselőknek több adósságot csinálni, azonban ennél a huroknál megfeledkeztek arról, hogy a

tisztviselők egész eddigi élete nem a gondtalanságra volt alapozva, hanem a legkiáltóbb nyomorra. És ezt a nyomort a mai rettenetes árak mellett ki kölcsönökkel, konvertálás útján felszabaduló apró összegekkel nem lehet kényelemmé, gondtalan életté átvárázsolni. Ez a nyomor kísérni fogja a tisztviselőket mindaddig, amíg a nyomorúság jármába lesznek hajtvva.

A törvényjavaslat útján az eladósodott tisztviselőknek az az előnyük meglesz, hogy adósságaik konvertálásával kapcsolatban egyetlen hitelezővel, a Pénzügyi Központtal fognak szembe állani. Azokat a követeléseket, amelyeket végrehajtási foglalás, engedményezés, elzálogosítás vagy hivatalból való levonás kedvezménye alapján a jelen törvény életbeléptetése előtt jegyezték fel a hivatali járandóságokra, a feljegyzés rangsorában, a többi követelést pedig tökeösszegük arányában egymás között egyenlő rangsorban kell a rendelkezésre álló kölcsönösszeg erejéig kielégíteni. A Pénzügyi Központ által nyújtott kölcsön feljegyzése után a már említett követeléseket az adós hivatali járandóságaira többé érvényesíteni nem lehet és amennyiben a hivatali járandóságokra fel voltak jegyezve, feljegyzésüket törölni kell, tekintet nélkül arra, hogy ezek a követelések kielégítést nyernek-e a Pénzügyi Központ által engedélyezett kölcsönből vagy sem. Az adós halála esetén, a hátramaradottak ellátása érdekében a kincstár is obligóba lép és a rendezés most és a jövőben nyújtandó kölcsönök erejéig a kincstár terhére és veszedelmére történik és ez az obligóban maradás a kincstárra nézve fentáll abban az esetben is, ha az adós hivataláról lemond, illetve hivatalát veszti.

A kölcsönök feltételeit, mértékét, valamint engedélyezésüknek és folyósításuknak módjait a pénzügyminiszter időről időre rendelettel fogja szabályozni. A törvényjavaslat itt karol alá a nyugdíjasok alá is, akik között jelentékeny számmal vannak, akik aktív szolgálati idejük korából nyögik az eladósodás átkait. És ez a törvényjavaslat az ő számukra valóban humanusnak mondható.

Az állami köztisztviselők és az államvasuti alkalmazottak, valamint nyugdíjasok adósságainak konverziójára szükséges összeget 150 millióra becsüli az állam. A pénz mai értéke mellett nem olyan ijesztő, mint rebesgették és így erős a reményünk, hogy a többi közszolgálati alkalmazottak, mint a törvényhatósági, községi stb. tisztviselők adósságaira is hamarosan sor kerül, hisz ma már a Pénzügyi Központ felosztása túlhaladott álláspont és ebből a szempontból ez a fontos.

350.000-rel több választó van felvéve, mint amennyi az 1914-esben volt. A törvény készítésekor pedig ez volt az utolsó kész névsor, ezért vették ezt a névsort alapul.

Csizmázia Endre csatlakozik a miniszterelnök álláspontjához. Az 1918-as névjegyzékben benne vannak mindazok, akik az 1914-esben szerepeltek, sőt megszorodott a számuk azokkal, akik az 1913-as törvény jogcímén lettek választók.

A Ház a bizottság szövegezésében a harmadik szakaszt nagy többséggel elfogadta és Plathy módosítását elvetette.

A negyedik szakaszt változatlanul elfogadták. Az ötödik szakasznál Pető Sándor szólalt fel. Módosítást javasol olyképen, hogy mindazok állandó lakhellyel rendelkezőknek tekintendők, akiknek az összeírás idején állandó lakásuk van.

Csermák Ernő kifogásolja ezt a szakaszt, mert a röghözkötöttséget jelenti és ezért túlságosan konzervatívnak tartja. Módosítást javasol, hogy azok a nyugdíjas tisztviselők és katonai havidíjasok, akik nyugdíjazásuk következtében lakóhelyüket megváltoztatják, ne tekintessenek olyanoknak, mint akiknek nincsen állandó lakásuk.

Gróf Batthyáy Tivadar: Pártját ugy az ötödik szakasz, mint a törvényjavaslat további rendelkezései tekintetében mélyreható ellentétek választják el a javaslattól. Ma mindazok a népek, amelyeknek történelmi emlékeik vannak, önálló állami életre törek-szenek.

Egy hang a jobboldalon: A csehek!

Gróf Batthyáy Tivadar: Kérem, komolyabb időket élünk, semmint ilyen közbeszólásokat tehetnénk. Itt vannak a lengyelek, itt vannak az ukránok, itt vagyunk mi magunk, magyarok. A magyar nemzet élete a háború következtében az önállóság irányában fejlődik tovább. A király és a nemzet közt e tekintetben nincs ellentét és az önálló állami élet leg-hatalmasabb pillére, az önálló nemzeti hadsereg meg van ígérve. Ő és elváratai felelnek a kérdést, hogy amikor itt az egész vonalon végig megváltoztatják az eredeti javaslat intencióit, hogy amikor a miniszterelnök ur minden indítványát elveti a többség, van-e értelme, hogy ők továbbra is résztvegyenek a tanácskozásban.

Batthyáy beszéde után a Károlyi-párti képviselők tüntetőleg kivonultak a tereméből és így a Ház a Károlyi-párt nélkül folytatta a választójogi vitát.

Wekerle Sándor miniszterelnök: A képviselő ur felveti önmaga előtt azt a kérdést, hogy résztvegyen-e továbbra is a képviselőház tárgyalásán. Erre ő nem adhat választ, azt azonban mindenesetre hangsúlyozza, a képviselői kötelességgel akkor nem fog össze-ltközésbe jutni Batthyáy, ha nem vonja ki magát a tanácskozásból. Pető Sándor módosítását nem fogadja el, ellenben Csermák módosításához hozzájárul.

Az ezután következett szavazásban a többség a bizottsági szövegezés 5. §-át elfogadja, Pető Sándor módosítását elveti, ellenben Csermák kiegészítő módosítását meg-szavazza.

A 6. és 7. szakaszt változatlanul elfogadják.

A 8. szakasznál Bródy Ernő módosítást ajánl. Pető László felszólalása után Vázsonyi Vilmos kijelentette, jól tudja, hogy felszólalásának nem lesz eredménye, mégis szükségesnek tartja felhívni a figyelmet arra, hogy az östermelőknél nem szabad ugyanabba a hibába esni, mint az 1913-iki törvénytél. A 8-ik szakasz kizárja a mezőgazdasági munkások legnagyobb részét. A Ház ezután az eredeti szöveget fogadja el, ugyszintén a 9. szakaszt is. A 10. szakasznál Polónyi Géza módosítást terjeszt elő. Csizmázia előadó elfogadja Polónyi indítványát. Fiume képviselője felhívja a kormány figyelmét arra, hogy a magyarok Horvátországban választójogot nyerjenek. Szerinte a magyar közjog magyar és horvát illetőség között nem ismer különbséget. Maradjon csak meg továbbra is

A 89. szakaszig letárgyalták a választójogi javaslatot.

— A képviselőház ülése. —

(Budapesti tudósítónk telefonjelentése.) A képviselőház csüttörtöki ülését mérsékelt érdeklődés mellett nyitotta meg tizenegy órakor Szász Károly elnök. Az elnöki előterjesztések után Wekerle Sándor miniszterelnök betértesztette a Gyöngyös város újjáépítéséről és rendezéséről szóló törvényjavaslatot azzal az indítvánnyal, hogy a képviselőház tegye át a javaslatot a pénzügyi és közigazgatási bizottsághoz előzetes, együttes tárgyalás céljából. A Ház kimondja, hogy a pénzügyi és közigazgatási bizottság együttesen fogja letárgyalni a törvényjavaslatot.

A napirenden a harmadik szakasz tárgyalása következett.

Plathy György: Ez a szakasz biztosítékot tartalmaz arra, hogy akiknek valamely jogcímen szavazati joguk volt, az új névjegyzékbe is felvétsenek, feltéve, hogy a feltételek nem változtak meg. Az 1848-as törvényre való hivatkozással módosítást javasol a harmadik szakaszhoz. A módosítás sze-

rint mindazok felveendők az új névjegyzékbe, akik 1914—1919. évek valamelyikének névjegyzékében már szerepeltek.

Wekerle Sándor miniszterelnök válaszol Plathy György felszólalására. Mindenekelőtt azt hangsúlyozza, hogy 1848-ban még nem voltak névjegyzékek.

Plathy György: El is hagyhattam volna az erre való hivatkozást. Ez nem fontos!

Wekerle Sándor: Másképpen áll a dolog a 72-es törvénnyel. Ez a törvény ugy rendelkezik, hogy a megelőző névjegyzék választói átveendők az új névjegyzékbe. Ha a bizottsági javaslat harmadik szakaszának olyan jelentősége lenne, mint amilyent Plathy annak tulajdonít, akkor elfogadná az indokait, de itt az analfabétákról van szó, akik most is felvétethetők magukat megfelelő jogcímen.

Bizony Ákos: Csak a negyedtelkesek nem lesznek szavazók.

Wekerle Sándor: Dehogynem, ha inni olvasni tudnak! Az 1918-as névjegyzékben